

DZISI (124) ai

dzisi (7), **dziszy** (2), dzisi a. dziszy (1), **dziś** [tylko w wyrażeniach przyimkowych »do dzisiaj dnia«, »od dzisiaj dnia«, »po dziś dzień«] (114); *dzisi PaprPan* (6), *MWilkHist*; *dziszy PudFr* (2); dzisi a. dziszy *ZapWar*.

sg m N dziszy (2). ◇ [G dzisiego (Linde).] ◇ I dzisi(e)m (1). ◇ f A dzisiaj (1). ◇ pl G dzisich (3). ◇ sg m skostn G do dzisiaj dnia (3), do, od dzisiań dnia (2), do dzisiejdnia (2); do dzisiaj dnia *Leop*; do, od dzisiań dnia *March*³, *CiekPotr*; do dzisiejdnia *WisznTr*; do dzisiaj dnia: do dzisiejdnia *KromRozm II* (2 : 1). ◇ A po dziś dzień (107).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

1. *Dotyczący, odnoszący się do dnia bieżącego; hodiernus Cn* (2) : na kthorem lyszcyze articuli były thy wyszey wypysane za dzyszyem actem thako my bog pomoszy. *ZapWar 1529 nr 2537*; A ná koláná klękaymy. Wyrządżaiąc mu cześć chwałę W tę świętą dzisiaj Niedzielę. *MWilkHist I*.

2. *Dotyczący, odnoszący się do bliżej nieokreślonego czasu terażniejszego; hodiernus Vulg, Cn; nunc Miech* (122) :

W przeciwstawieniu: »dawniejszy ... dziszy« (1): Iáko słońce mieśiácá swiátłością przechodzi: Ták dáleko wiek dżifzy zá dawnieyfzym chodzi. *PudłFr 76*.

Wyrażenia: »dzisich lat« (6): Sámfon słyynie że tho był rozdárł gębę Lwowi/ Y dzisich lat to nie dziw czynić Rufakowi. *PaprPan B4*; Snadz prze męłtwo Trzeckiem iego przodki zwano/ W czym y fyná dzisich lat nie podłym poznano. *PaprPan Cc2, A4v, B3, F3v, K*.

»wiek dziszy« (2): Miéy złoto/ kto miłuię/ ták wiek dżifzy niešie/ Tego pulczą/ kto więcý w kálecie przyniešie. *PudłFr 76, 76*.

Wyrażenia przyimkowe: »do dzisiaj dnia, do dzisiejdnia« = *ad hanc a. hodiernum diem Vulg* (4 : 2): Bo y do dżifyednyá [*usque in hodiernum enim diem Vulg 2. Cor 3/14*] trwa zafloná w czytányu ftárego zakonu *KromRozm II n2v, g2v, x3v*; (Ráczey) niepościcie ták iákości do dzifiań dnia páłczáli *Leop Is 58/4; WisznTr 35; CiekPotr 89*.

»od dzisiaj dnia« (1): Od dzifiadnia do iutrá/ woł zaiącá goni/ á wždy go niemoże dołćignąć/ vgonić. *March*³ X.

»(až, (jeszcze) i) po dziś dzień« = (*usque ad a. in diem hanc, usque hodie Vulg; nunc Miech; in hunc diem, hodieque Cn* [w tym: dawno ... i po dziś dzień (1), przed tym ... i po dziś dzień (1), zawsze ... i po dziś dzień (1), zawsze przed tym ... i po dziś dzień (1)]) (107): *BielŻywnlb 15; BielŻywGlab nlb 9*; Thakże odtichmiał y po dzis dzień Machometowi fluzą. *MiechGlab 20, 6, 20, 27, 29, 32, 35*; Auguftyńá fwyętego náuká y pińánye podzis dzyeń w wylkyey cenye yeft *KromRozm II qv, n4, x3*; A yednák to namyáłtkom ich bifkupom á káplanom fluzýło/ y podzis dzyeń fluzý. *KromRozm III N3v, C5v, D7v, G6, H7, I4v [2 r.]*; *GliczKsiąż C4, C8, E3, E5v, 17 (8)*; *Leop 1.Reg 30/25, 3.Reg 9/21, 1.Par 5/26, Esth 16/16, Ier 44/22, 1.Mach 13/30*; Tegofz Kościołá Swiátóść Pan Bog rozmaitymi cudámi y przed tym okázował y po dziś dzień okázuię *WujJud 133, 48v, 53, 134, 14lv, 231v; WujJudConf 28, 38v, 80, 88, 103v, 124, 138; RejPosWstaw [41⁴]v; CzechRozm A6v, 6v, 71v, 73v, 101, 255, 265; SkarJedn 28, 204, 230*; A S. Woyciechá męczenniká Bożego y páłterzá fwego ták vcził: ifz po dziś dzień to znáčno/ w Gnieźnie y w Gnieźnieńkim kościele *SkarŻyw 357, A3v, A5v, 180*,

356, 363 (10); *StryjKron* 260; *MWilkHist* A3v; w gáiu zász łośnowym Zdroy możny bije/ który także Witułtowym Kluczem po dziś dzień zową *KochJez* B3; *NiemObr* 39, 127, 160, 169; *KochEpit* A3; *KlonŻal* C; *WerGośc* 257; *ZapKościer* 1585/53; *ZawJeft* 13; y nie Polaki nas/ ále Láchy poštárému podziś dzień ielcze zowie [Ruś]. *KochCz* B2; *OstrEpit* A3; *RybGęśli* A2v; Ktory łkład wiary/ iáko y zówfze przed tym/ ták y po dziś dzień włyŝcy wierni ná krzcie wyznawáią *WujNT* 515, 35, 60, 124 [2 r.], 212, 452, 471, 518; *KlonKr* A; *SkarKaz* 2b, 156b, 275b, 277a [2 r.], 382a, 419a, b; *CzahTr* D3v, G2, E3; *PaxLiz* A3; Iż po dziś dzień pátrzyćie ná pány y krole łwoie/ pomázáńce Božé/ y z ich łię ozdoby y możności vwefeláćie *SkarKazSej* 666a; Gdzie Bohátýrfka po dziśdzeń robotá Da łię tám widzieć/ gdzie Herkules śmiáły Przekował łkáły. *KlonFlis* Dv; Spráwá święta/ rádości włytkim przymnożyłá/ Iákíey równia po dziś dzień w tych páńłtwách nie byłá. *SapEpit* A3v.

Synonimy: 2. *obecny, terażni, terażniejszy.*

Cf **DZISIEJSZY**, 1. **DZIŚ**

LW